

Avondklok 25-4-1998

U bent overal al op vakantie geweest. U heeft in Kenia de wildparken bekeken, het oerwoud van Costa Rica bewandeld, in Marokko met een kameel gekampeerd en in Nieuw Zeeland gesneeuwsurft. U bent daar niet heel moe van geworden en het is uw ultieme wens om eens van West- naar Oost-Australië te fietsen of blootsvoets de Himalaya te beklimmen. U houdt wel van avontuur en daarom overweegt u om ook eens in Papoea Nieuw Guinea — *The land of the unexpected* — wat rond te kijken. U koopt een reisgids, ziet schitterende foto's, begint te lezen en gaandeweg beseft u dat het een onzalig idee is. Het is er nogal onveilig en daar houdt u niet van. Want wat zou het toch jammer zijn als uw prachtige dia's nooit het projectorlicht zouden zien doordat u vlak voor het einde van de door uw voortdurend bejubelde reis zorgvuldig gekeeld en ontdaan van al uw kostbaarheden en eetbare ledematen levenloos het ravijn in wordt gekieperd. Dat is natuurlijk schromelijk overdreven, maar dat er iets mis is met de veiligheidssituatie in Papoea Nieuw Guinea kan niet ontkend worden.

Er is ons gelukkig nooit veel overkomen. Ja, onze auto is wel eens opengebrosen en ook zijn er een fiets, kinderwagen en nog wat andere dingen gestolen, maar dergelijke ontvreemdingen hebben overal plaats. Er gebeuren hier ook dingen die een hoger gruwelijkheidsgehalte hebben. Die worden uitgevoerd door 'rascals' en hoewel uw woordenboek daar waarschijnlijk schelm of gladakker als vertaling voor geeft, heeft het in Papoea Nieuw Guinea een heel negatieve connotatie.

Een paar rascalgevallen uit de krant van vandaag. Een vrouw in Port Moresby krijgt zeven jaar gevangenisstraf nadat ze haar man bij de bushalte met een keukenmes heeft doodgestoken. Dat had ze gedaan omdat hij haar eerst met schroevendraaier had doorboord en haar kleren van haar lichaam had gescheurd. Iemand in de oostelijke hooglanden gaat voor tien jaar achter de tralies omdat hij een man die overspel gepleegd had met zijn vrouw, met een metalen staaf op het hoofd had geslagen. Dat gebeurde in een volle zaal tijdens een eerdere rechtszitting. Charles Tibu gaat ook het gevang in omdat hij Ita Kere die zich juist stond te wassen, met messteken om het leven heeft gebracht. Het mes was even daarvoor gebruikt om de broer van Charles Tibu te vermoorden die terwijl Charles hem zwaar bloedend vond, nog

net wist te vermelden dat Ita Kere hem zojuist de messteken had toegebracht. Verder meldt de krant nog dat de politie een verdachte heeft doodgeschoten ('...the bullet from a police rifle ripped through the man's throat...') en dat een groep dronken jongeren die met een speelgoedpistool een overval hadden gepleegd, voor drie jaar de gevangenis ingaat.

Men weet moordaanslagen in de lokale krant vrij gedetailleerd te beschrijven inclusief eventuele vermissingen van organen en aantal messteken, hetgeen ik in mijn morbide ochtendhumeur nooit oversla te lezen. Prachtig was ook in dit opzicht de beschrijving van het zoekgeraakte hoofd van John Denver die zich vorig jaar met zijn vliegtuigje ergens te pletter vloeg.

Om de illusie hoog te houden dat de regering de veiligheid van haar burgers serieus neemt, stellen

WILDVREEMD

ze bij tijd en wijle een avondklok in. De eerste keer overkwam ons dat in 1996 en het gaf een soort gevoel van oorlog in vredetijd. We hoefden gelukkig niet de ramen te verduisteren maar van tien uur 's avonds tot zes uur 's ochtends werden we geacht binnenshuis door te brengen. Onder druk van de horeca is die periode verkort want die schreeuwden uiteraard moord en brand over de dalende omzet.

De aanleiding tot de avondklok was een reeks van moordaanslagen in de hoofdstad Port Moresby. Op een studentenfestje was er iemand overhoop gestoken. De clingenoten van het slachtoffer hebben nadat het feestje allang was afgelopen een aantal willekeurige studenten opgepakt en die op het strand in mootjes gehakt. Men vond die moorden op het strand zo gruwelijk dat er voor onbepaalde tijd een avondklok werd ingesteld. Er zijn mij geen statistische gegevens bekend of het de criminaliteit omlaag heeft geholpen, maar ik meende dat het aantal bloederige beschrijvingen van ge-

welddelicten in de krant afnam. Volgens een lokale collega die bepaald niet cynisch genoemd kan worden, is de geboortegolf die meestal binnen een jaar na de instelling van de avondklok plaatsheeft, het enige significante effect van een avondklok.

De eerste avondklok ging naadloos over in de tweede. Dat was een half jaar later naar aanleiding van de rellen die ontstonden over huursoldaten die de rust op het door burgeroorlog geteisterde eiland Bougainville moesten herstellen. Daarmee is Papoea Nieuw Guinea veel in het internationale nieuws geweest. Het was een wat griezelige periode waarin ik door protesterende studenten mijn kantoor uit werd gejaagd, we opgesloten zaten op de campus omdat het hek gebarricadeerd was, en we schietende en vluchtende mensen door de tuin hadden rennen. Dat schieten hoorde ik vanuit het huis van een collega alwaar ik zat te werken, waarna ik zonder na te denken maar gedreven door mijn vaderlijke instincten in de auto ben gesprongen en met een vaartje van 80 km per uur tussen traangasgranaten en geweervuur over het rugbyveld naar huis ben gescheurd om daar, godzijdank, vrouw en kinderen ongeschonden doch in grote staat van opwindning aan te treffen.

De tweede avondklok ging zonder moeite over in de derde toen er verkiezingen werden gehouden. Verkiezingen zijn in Papoea Nieuw Guinea altijd een wat onrustige periode omdat voor- en tegenstanders wel eens met elkaar willen vechten ('It is the same old bullet or ballot everywhere' zou *The Economist* zeggen). Op de kieslijst stonden dan ook vijftien namen van mensen waarop men wel had kunnen stemmen maar die de tol der natuur reeds betaald hadden — ze waren gesneuveld in de strijd. Uiteindelijk zijn de verkiezingen van 1997 vrij rustig verlopen en in september werd de avondklok afgeschaft na bijna een jaar van kracht te zijn geweest.

Maar nu leven we weer met een avondklok. Die is niet landelijk maar geldt alleen voor de universiteitscampus. Er zijn de laatste tijd zoveel inbraken geweest dat de universiteitsadministratie zich tot deze maatregel genoodzaakt voelt.

Ach, het doet ons niet zoveel want we gaan toch nimmer 's avonds uit. U begrijpt misschien wel waarom. We zijn namelijk veel minder avontuurlijk dan men op grond van onze aanwezigheid in dit land zou vermoeden.

ALFRED HARTEMINK